

ρυθριᾷ αἰσχυρόμενος ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. Ὃς τις καταφρονεῖ τὴν τιμὴν, οὗτος οὐ μόνον στέρεῖται τῆς εὐγενοῦς εὐχαριστήσεως νὰ βλέπῃ ἑαυτὸν τιμώμενον καὶ ἀγχιπώμενον, ἀλλὰ καὶ μεγάλης ζημίας πρόξενος γίνεται εἰς ἑαυτόν. Τίς θέλει νὰ ἔχῃ συναλλάγματα μὲ ἔμπορον δόλιον καὶ παραβάτην τῶν λόγων αὐτοῦ; Τίς σέβεται δικαστὴν ἄδικον; Τίς ἐν ἐνὶ λόγῳ τιμᾷ ἄνθρωπον διεφθαρμένον; Διὰ νὰ καταλάβωμεν ἔτι μᾶλλον τὴν ἀξίαν τῆς τιμῆς, ἃς παρατηρήσωμεν ὅτι οὐδὲ οἱ βασιλεῖς αὐτοὶ δὲν δύνανται οὔτε νὰ δώσωσιν αὐτὴν εἰς τινά, οὔτε ν' ἀφαιρέσωσι· διότι εἶναι φυσικὸν βραβεῖον τῶν ἀρετῶν τοῦ ἀνθρώπου, φυσικὸν νόμισμα τῆς ἀξίας αὐτοῦ, ἀλλ' οὐχὶ δῶρον τῆς θελήσεως τοῦ διδόντος, ἀναξίου ὄντος τοῦ λαμβάνοντος. Ὁ ἀνάξιος, καὶ ἂν τιμηθῇ μὲ παράσημα ἐπιφανεῖ, ἡ τιμὴ ἐκείνη εἶναι ψευδὴς, εἶναι κίβδηλον νόμισμα. Ἡ ἀληθὴς λοιπὸν τιμὴ κρέμαται ἐξ ἡμῶν αὐτῶν, ἐκ τῆς σταθερᾶς ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων ἡμῶν. Τότε τρῶντι, καὶ ἂν πάντες οἱ ἄλλοι (τὸ ὅποσον εἶναι ἀδύνατον), ἢ ἐκ φθόνου, ἢ ἐξ ἀναισθησίας, δέν σε τιμῶσι, σὺ ὅμως εὐρίσκεις τὴν τιμὴν αὐτὸς ἐν σεαυτῷ, συλλογιζόμενος, ὅτι ἐκπληροῖς τὰ καθήκοντά σου, καὶ μὴ ἀκούων ἐν τῇ συνειδήσει σου μηδένα πικρὸν ἔλεγχον.

Μετριοφροσύνη.

Ἡ ὑπερηφανία ἐπιβουλεύεται πάντοτε τὴν ἀπόκτησιν τῆς τιμῆς. Εἰς τοιοῦτον ἐπικίνδυνον ἔχθρον πρόπει νὰ ἀντιτάττωμεν τὴν μετριοφροσύνην. Ἄνευ τῆς ἀρετῆς ταύτης ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ τιμὴ καθαρὰ, καὶ ἀληθινὴ ἡσυχία πνεύματος, καὶ ἂν ἠθέλομεν ἔχει πάντα τ' ἄλλα προτερήματα. Βάσις δὲ τῆς μετριοφροσύνης εἶναι τὸ ΓΝΩΘΙ ΣΑΥΤΟΝ, ἡ ἀκολάκευτος γνῶσις ἡμῶν αὐτῶν, ἡ ἀληθινὴ ἐκτίμησις τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ μάλιστα πάντων ἡ βαθεῖα ἔννοια τοῦ Θεοῦ, ὃς τις εἶναι ἡ πηγὴ παντὸς ἀγαθοῦ καὶ πάσης τελειότητος. Ἡ ὑπερηφανία καταφρονεῖ τὴν μετριοφροσύνην, θέλει ὅμως νὰ βλέπῃ αὐτὴν εἰς τοὺς ἄλλους. Ὅσῃν ἀρέσκειαν καὶ ἂν εὐρίσκῃ ὁ ὑπερήφανος εἰς τὸ ἑαυτοῦ ἐλάττωμα, δὲν ὑποφέρει νὰ βλέπῃ αὐτὸ εἰς τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ ζητεῖ εἰς αὐτοὺς τὴν μετριότητα καὶ ταπεινῶσιν· ὑπερ δεικνύει ἔτι μᾶλλον τὴν ἀξίαν τῆς ἀρετῆς ταύτης· διότι καὶ αὐτὸς ὁ πολέμιος αὐτῆς ζητεῖ, καὶ χαίρει βλέπων αὐτὴν εἰς τοὺς ἄλλους. Ἀλλὰ τί εἶναι ἡ τόσον ἀξιαγάπητος αὕτη ἀρετὴ; εἶναι τάχα τὸ αἶσθημα τῆς ἀδυναμίας ἡμῶν; ἡ κρίσις ἡ ταπεινωτικὴ τῆς ἀξίας καὶ τῶν προτερημάτων ἡμῶν; ἡ εὐλικρινὴς ἐκτίμησις τῶν εἰς τοὺς ἄλλους παρατηρουμένων; Ἄν δὲν ἔχῃ ἄλλο τι ὑψηλότερον παρὰ ταῦτα, δὲν εἶναι ἔτι ἡ ψυχὴ, νὰ εἶπω οὕτω, τῆς ἀγαθῆς καρδίας, ἀλλ' ἴσως ἀποτέλεσμα δουλοφροσύνης ἢ ἀκρισίας, μεταμεμορφωμένη ὑπερηφανία. Δύναται τις νὰ αἰσθανθῇ ὅτι ἔχει ὀλί-